

UNITÁRIUS ÉLET

IV. ÉVFOLYAM 10. SZÁM.

1950 OKTÓBER 15.

„A hit csak szemlélet, a szeretet tevés. A hit csak Istent illeti, a szeretet Istent és embertársainkat. A szeretet megeleveníti a hitet. Felsőgesebb szeretni, mint hinni. A szeretet mindent elvisel, megkönnyít, még a szegénységet s a halált is. A hit elkezd a jót, a szeretet elvégzi. A hit a tökéletesség kezdete, a szeretet a legmagasabb foka. — Jézus is szeretetből szenvedett halált érettünk. Jézus új parancsolatként adta ki Isten országa fiainak a szeretetet. A szeretet a valódi szabadság, mihez a szolgaság félelme nem járul. — Szeretet nélkül nincs boldogság a földön, „az embernek legfőbb dolga Istent és embertársait szeretni.”

(Dávid Ferenc: Krisztus országáról.)

Kedves Atyámfiai!

Folyó évi október 22-én a magyar nép ismét urnák elé járul. Ez alkalommal Népköztársaságunk Alkotmányához híven azoknak a helyi tanácsoknak a tagjait fogja megválasztani, melyek útján sorsa intézését közvetlenül kezébe veheti.

A tanácsi tagságra a dolgozó tömegek legszélesebb rétegei nyertek jelölést, kik felelős helyükön az egész ország dolgozó népének jólétét kívánják szolgálni.

Felhívom híveimet, hogy hazafias kötelességüknek ez alkalommal is tegyenek eleget és szavazatukkal támogassák azokat, akik hazánk számára a jólétet és a békét akarják biztosítani.

Budapest, 1950 október 13.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Csiki Gábor s. k.
unitárius püspöki helynök

AZ OLVASÓ HANGJA

szólal meg lapunk mai számának egyik közleményében, amely reflexiókat fűz egyik mult számban megjelent cikkünkhöz. Ennek a cikknek a visszhangjával e számban érdemben az érintett cikk szerzője maga foglalkozik. — Mi itt, e sorokban csupán örömeinknek és megelégedésünknek óhajtunk kifejezést adni a fölött, hogy az olvasó is kilépett néma szerepéből, aktív munkatársunkká válik, s így törekvésünk meddő nem maradt. — A jövőben is készséggel nyitunk tág kaput lapunk hasábjain az építő kritika friss áramlatai előtt, mert tudjuk, hogy csak a lap és olvasói között fennálló eleven kapcsolat, az eszmék és ötletek kölcsönös kicserélését biztosító folyamatos összeköttetés teheti valóban termékennyé azt a szellemi légkört, amelyet egy lapnak olvasótábora körül kialakítania kell.

A modern társadalomtudomány alkalmazott módszerei között napjainkban mind tágabb és nagyobb teret biztosít az úgynevezett közvéleménykutatás eszközének, amely a maga kísérleti terepét ma már az élet leghétköznapiabb jelenségeire is igyekszik kiterjeszteni. — Ha ennek a módszernek a közösség anyagi szükségleteivel kapcsolatos kíváncsi tekintetében van jelentősége, — amit tagadni nem lehet — mennyivel inkább kell azt alkalmaznunk akkor, ha magasabbrendű szellemi, lelki igényeinkről, kíváncsaink kielégítéséről van szó. Az említett cikkben foglalt rendkívül értékes reflexiók, — amelyeket megszívleltünk és igyekeznünk fogunk jövőben a gyakorlati megvalósítás síkjára is átvinni — a hitéleti követelményekkel kapcsolatos közvéleménykutatás eredményének örömdetesen megnyilatkozó jeleit mutatják.

Tudatában vagyunk annak, hogy a rendelkezésünkre

ÁHITAT

Az Istenhez az én szómat, Mindennemű szükségemben,
Emelem kiáltásomat; Reménységem csak az Isten:
Hogy felkiálték hozzá, Éjjel kezem feltartom
Beszédem meghallgatá. S az égre hozzá nyujtom.

(196. sz. ének.)

IMA

Örökkévaló Isten, gondviselő jó Atyám! Hálátelt szívvel borulok le előtted, lelkemben felcsendülő zsoltárral, szívemben áhítatos imával. Köszönöm Atyám, hogy eddigi életem rendjén megtartottál, vigyáztál reám. Segedelmed, gondviselésed nélkül mennyire nehezebb lett volna életem, céltalanabb cselekedetem s reménytelenebb a boldogabb élet megvalósulásába vetett hitem. Hála néked, hogy a szenvedéseket, fájdalmakat is javamra tudod fordítani. Hányszor, lepergő könnyelm tisztítják meg lelkeket bűneimtől és vétkezéseimtől.

A Te szereteted, kifogyhatatlan jóságod áldjon meg ezután is azzal a lelki erővel, mely képessé tesz a Te igaz törvényeid betöltésére, hogy ezen keresztül válhassak a Te országod megvalósításának igaz szószólójává, rendíthetetlen munkásává mindörökké. Amen.

AZ IGAZ BESZÉD...

Máté evangéliuma 5. rész 33 37. vers.

„... legyen a ti beszédeitek: úgy, úgy; nem, nem...”

Ez a bibliai rész — a földön valaha is elhangzott — legszebb prédikációnak egy kis fejezete. A Názáreti Jézus magasztos erkölcsi tanításait, Isten országáról szóló példázatait, ha egyáltalán lehet rangsorolni, akkor minden mást megelőzve a hegyi beszéd az, amely a legkiemelkedőbb. Az isteni törvény betöltése, ezen keresztül pedig az ember igaz boldogsága érdekében mondta el Jézus a legszebb prédikációt.

A „hallottátok, hogy megmondatott... én pedig azt mondom néktek...” visszatérő refrénjei mögött az emberi élet különböző megnyilvánulásaira, vágyaira és elferdüléseire utalva, megfellebbezhetetlenül mondja el Jézus az örökkévaló vallási és erkölcsi törvényeknek helyes [magyarázatát. Minden szavából kiérzik az a szent meggyőzés, hogy tetteinkért nemcsak a megtéveszthető emberi, hanem a megtéveszthetetlen isteni ítélet előtt is felelősek vagyunk.

Emberi, társas életünk, a gondolatokat, érzéseket, terveket kifejező szavak hatalma nélkül elképzelhetetlen lenne. Kevesebb értéke és kevesebb értelme is lenne egész életünknek, ha szeretetünket nem tudnók szavakban kifejezni, ha hitünk örökkévaló igazságait nem tudnók szavakba formálni s a remény megtépett érzéseit

álló szükös eszközök, nem utolsó sorban pedig lapunk fölötté korlátozott terjedeleme az okszerű „szellemi tervgazdálkodás” lehetőségeinek keskeny határt szabnak. Drága hitünk mélységeinek feltárására igyekezni és a gyülekezeti élet eseményeit naptárszerűen regisztrálni négy nyomtatott oldalon ugyanis nem könnyű feladat. De munkánkat megkönnyíti és örömteljessé teszi s céljainkhoz közelebb visz, ha olvasóink — miként azt „egy szórványunitárius” tette — iránytmutató szándékaikkal, ötleteikkel, javaslataikkal segítségünkre jönnek és valóban hitünk és egyházunk iránti égő szeretettől indítva kinyilvánítják: „Mit kívánunk, mit várunk lapunktól — „ettől a kis mustármagtól”, amely, hogy nem hullott köves talajra — azt íme a hallgatagságából kilépett és a tárgyilagos kritika szavával megszólalt olvasó hangja is jóleső módon bizonyítja.

vigasztaló, bátorító szavak nem gyógyíthatnák. Örömmel és bánattal egyaránt kifejezési formája a beszéd. Isten kitüntetése, drága eszköz a beszéd, mely világosságot gyújt a tudatlanság éjtszakájában, vigasztalást ad a kétségbeeskedő szíveknek, utat mutat a tévelygőknek. Történelmünknek van egy lapja ezzel a bejegyzéssel: „Kossuth beszéde tárogató volt Isten kezében, Petőfié líra és lángostor, Széchenyié önmagunkba döbbenésünk akarata.”

Azonban nemcsak egy nemzet, egy nép becsületének fokmérője, sorsformáló ereje a beszéd, hanem ugyanaz az egyén életében is. Jézus ezért hangsúlyozza ki a beszéd fontosságát. A mózesi 9-ik parancsolat „Ne tanúskodj hamisan” új értelmet kap Jézus ajkain: „Ne esküdjétek se az égnek... se a földnek... hanem legyen a ti beszédetek: úgy úgy; nem nem...” Az Isten országában való életnek tehát egyik feltétele az igaz beszéd, az a mindenkétségen felül álló emberi megbízhatóság, amelynek nincs szüksége esküvésre, mert minden szava a teljes igazság pecsétjét hordozza magán. Felbomlásnak indul mindenütt az emberi társadalmi rend, ahol az emberi beszéd értéke kétségessé válik. Szülői házban, iskolákban, az egész társadalom minden szólásra méltó helyén, azt amit az Isteni gondviselés kiváltság és áldásként adott az embernek: a nemes emberi beszéd tisztességét és hitelreméltóságát meg kell őrizni. Minél tisztább, igazabb és értékesebb valakinek a beszéde, annál értékesebb az ember. Hamis és léha beszéd szomorú bizonyosság-levél arról, hogy az ember könnyelműen sárba tapossa emberi méltóságának minden bélyegét.

Amazsz, egyiptomi királyról van följegyezve, hogy egykor Bias nevű filozófusának egy áldozati állatot küldött azzal a megbízatással, hogy az állat „legjobb” és „legrosszabb” darabját vágja ki és küldje el neki. A filozófus a nyelvet vágta ki és küldte vissza a királynak. — Mély igazság van ebben a történetben. Sokat tudunk használni, sok örömet, vigasztalást, bátorságot tudunk szerezni embertársainknak beszédünkkel, de sok sebet is tudunk ejteni, hitet összetörni, jó szándékot megsemmisíteni, ugyancsak emberi beszédünk hatalmával. Tőlünk függ hát, hogy jóra vagy rosszra használjuk-e beszédünket. Régi szóbeszéd is azt tartja: „Minden szó épít vagy rombol.” Jól vigyázz hát ajkaidra!

A Názáreti Jézus nagyon jól ismerte a szónak, az emberi beszédnek az értékét, mely az igazságnak és a becsületnek a hordozója és kifejezője. Tudta és érezte, hogy a beszéd is erő: építő vagy romboló erő. A kimondott beszéd, a kiejtett szó inspirál, impulzust ad, cselekvésre indít. Hogy a kimondott szó nyomán milyen eredmény, milyen cselekedet, milyen tett születik meg, az attól függ, hogy milyen belső erő, milyen belső tartalom fejeződik ki szavainkban, beszédünkben: építő vagy romboló. Jézus arra a bennünk lévő emberi erőre épített, amely tisztán isteni, amely lehet, hogy még csak mustármagnyi, de amelyet magunkból ki kell fejlesztenünk, naggyá kell tennünk Jézus példája nyomán, hogy bennünk és általunk az egész világ számára létrejöhön az Isten országa. Ennek a célnak pedig az igaz beszéd, őszinte szó, elengedhetetlen feltétele.

Kedves Unitárius Testvérem! Az ország fővárosában, ahhoz közelebb vagy távolabb, a te vallásos életed mindenkor „unitárius szórványélet”, mert mindennapi társas életed rendjén több az olyan alkalom, amikor más vallású embertestvéreiddel vagy együtt és kevesebb azoknak az alkalmaknak a száma, amikor a te unitárius egyházadnak a tagjaival lehetsz együtt. Éppen ezért különösképpen vigyáznod kell arra, hogy Isten országának törvényeit mindenkor maradéktalanul betöltsd. Ehhez tartozik az igaz beszéd, Jézusnak értelme. Így rájössz arra az igazságra, hogy nincs jó hit és rossz hit, jó egyház és rossz egyház, hanem, hogy minden hitet jó emberek tesznek magasztossá, kik kivívják elismerésünket s kiket nem tisztelhetünk a nélkül, hogy vallásuknak ne kedveznénk. Annyit vár tőled az evangélium szellemén felépülő dávidferenci unitárius hiteszme, hogy ha rajtad, egyéniségeden, kimondott szavadon, elvégzett munkádon keresztül ismeri meg a világ unitárius vallásunkat, akkor lássa meg a külső szemlélő, hogy e vallás igaz hittel törekedett és törekszik ma is munkálkodni az Isten országa építésén, Isten törvényeinek betöltésén. Unitárius szórványélet így emelkedik unitárius szórványhivatássá.

Amen.

Huszti János.

Az unitarizmus hivatása

A tudomány, főleg a természettudomány legmagasabb fokra emelése elősegíti a természet törvényeinek követését. Feltárja a természet rejtett titkait és lehetővé teszi az azok szerint való élest.

Az **Idealizmust** is táplálja a természet, az élet törvényeinek felismerése, mert megmutatja az utat, hogyan emelkedhetik az ember a természet fölé, hogyan használhatja a természet javait, hogyan emelheti teste, lelke, szelleme erőt a legmagasabbra, hogyan fordíthatja a természet törvényeit, igazságait, szépségeit az emberi természet legmagasabb kifejlésére.

Szükséges az is, hogy a természet ismereteinek, mint összefüggő egészek összefoglalása a **filozófia** is vezesse az embert. Ez őt minden egyoldalúság fölé helyezi.

A természettudományt a dogmatikus vallásoktól elválasztja az a határvonal, amelyen innen van a problémák felderített, túl pedig az — exakt tudományok szempontjából — azoknak fel nem derített, titokzatos volta.

Az ember lelke mélyén rejlik, sokszor elhalványuló, de sokszor újult, fokozott erővel felfakadó Istenézés, az a hit: van Isten, — mindig volt, van és kiirthatatlanul mindig lesz. Ez „hit”, a tárgyi tudomány szempontjából nem „tudás”. Ezt a „hit” szó is bizonyítja. A hit lehet az ember egész lényét átható szenvedélyes érzés, lelki átélés, lelki bizonyosság, amely irányítja akaratát, cselekvéseit, egész életét, — amely jellemét erőssé teszi, az életben küzdelemre nagy hősi tettekre képesíti. Mégis a hitnek és a hitet tételes dogmákba merevítő vallásnak „igazságai”, a természettudomány szempontjából nem tudományos igazságok.

A tudomány, főleg a természettudomány körének tárgulása úgyszólván napról-napra szűkíti a titokzatos rejtelmek körét. Ekép a természettudományok által felderítetlen s talán egészen fel nem deríthető területen a vallás hipotéziseinek még mindig van uralma. A legegyszerűbb ember sem marad közömbös avval a kérdéssel szemben: mily viszonyban áll a végtelenséggel, — mi életének értelme, célja, honnan jött, hová megy?

A tudás szerzése áldozatos munkát kíván. Erre nem vállalkozik az emberek többsége, amely nem vizsgál, nem gondolkodik. Ez a tömeg inkább áll a dogmatikus vallás uralma alatt, mint az a kisebbség, amely tudást szerez, gondolkodik és bírál.

Ez két táborra osztja az emberiséget: a tudás s felvilágosultság táborára, amely manapság már nő, másrészt a dogmatikus vallások táborára. E két tábor egymást meg nem érti, ellenséges szemmel tekint egymásra. Ez veszélyes. Egyenetlenséget szül, háborúskodásra vezetett és vezet.

Pedig nincs kétféle igazság: vallásos és tudományos igazság. Az igazság csak egyféle lehet.

A dogmatikus vallás hatalmas szervezete, az Egyház minden időben akadályozta a tudomány fejlődését és üldözte az újítókat, a tudomány reformátorait. A tudománynak az Egyház ellenére kellett utat törnie. Ameddig a középkorban mintegy 1000 éven át az Egyházé volt a hatalom, feledésbe ment az európai görög, római műveltség és sötétségbe borult a felvilágosultság. Ami emberi haladás és a természet fölé emelkedés, azt a tudomány, főleg a természettudomány vívta ki és nem az Egyház, ami pedig magát a legnagyobb földi szellemi hatalomnak tekintette.

Manapság, amikor a tudomány az embert hatalmassá tette és mindenki, az Egyház embere is az élet minden mozzanatában részesül a tudomány áldásaiban, immár elkerülhetetlen a tudomány és vallás megegyezése. Amely vallás ezt nem teszi, előbb-utóbb halálra van ítélve. Megegyezhetnek abban, ami közös igazságuk. Ilyen sok van. Ezekre alább rámutatok. Az egyházak engedjenek szabad utat a fejlődés törvényének, a tudományos kutatás szabadságának, a szabad gondolatnak. Ne kössék magukat örökké érvényesnek nyilvánított dogmákhoz, amelyek bírálatát sem engedik meg. Pedig az igazságnak nem kell tartania a bírálattól.

Azon a területen, amelyhez a tudós műszerei, mikroszkópja, teleszkópja, röntgen- s egyéb sugárjai felderítést nem végezhetnek, jogosultak a természettudomány igazságain felépülő **filozófia feltevéséi** és az ezeken is

alapuló hit, — az, hogy az ember belső Istenérvése objektív támaszt, megerősítést szerezzen és ne lévegyen valóságba ütköző képtelen tanokba.

Bár a természettudomány anyagi érzékszerveivel anyagi, véges műszereivel és tapasztalati módszereivel nem tudja bebizonyítani a végtelen Isten létezését, — de nem tudja bebizonyítani azt sem, hogy Isten, a Végtelen Értelmelem nem létezik. Mindez nem jelenti azt, hogy ne higgyünk Istenben, a Végtelen Értelmelem létezésében. Mégha a tudomány megcáfolja is a világnak, semmiből való teremtése tényét és a biblia több más tételét — mindez nem alkalmas a legmagasabb Értelmelem létezésének megcáfolására.

Egy világos. A vallásoknak s az egyházaknak is valóknak kell elfogadniuk a tudományok, elsősorban a természettudományok vitán kívül, kételyen kívül álló igazságait, amelyek bizonyítékai a technika, az orvosi tudomány hatalmas áldásai, a csillagászat eredményei.

Nem lehet elfogadni azt a tételt, hogy „a tudomány a teológia szolgálatja”, sem azt, hogy bármely ember, legyen az akárki, „csalhatatlan”. Az ellenkező a való. A tudomány előre halad és fejlesztően hat a vallásokra is. A tudományos kutatás előtt nincs emberi tekintély. Egy tekintély van: ami igazságnak bizonyul.

(Folytatjuk.)

Dr. Újlaki Géza.

Hozzászólás

a „Vasárnap a szórványban” c. cikkhez

Az alábbiakban a „második nemzedék” nevében és annak problémájával kapcsolatban szeretnék néhány megjegyzést fűzni Sz. Weress Jolán cikkéhez. A cikk írója látja és felveti a problémát, de ő is, mint annyian, nem vonják le a konklúziókat. Sz. W. J. azt írja: „Az unitárius öntudat formálásának kialakítása inkább a második nemzedéknél jelenthet nehézséget. A szülő, aki évtizedeken át szórványban él, gyakran érezheti, hogy buzgó érzése nem pótolhatja a közösségi élményt és gyarló szavaival nem bírja felidézni az Aranyos-völgye a kolozsvári kollégium, a homoródmonti falvak, a Nyikó völgye légkörét. Aki sohasem járt ezeken a vidékeken, nem érezheti azt, amit mi. — Hívjuk segítségül ilyenkor azokat a könyveket, melyek az unitárius multtal foglalkoznak.”

Ime itt a mellékvágány. Világos, hogy Sz. Weress Jolán — és sajnos, vele együtt az „első nemzedék” majd minden tagja, a lelkészek jórésztét is beleértve — unitárius öntudat alatt történeti öntudatot ért elsősorban, holott világos, hogy az unitárius öntudat hitbeli öntudatot jelent és kell jelentsen. Ennek a hitbeli öntudatnak pedig csak támaszai a személyes (közösségi és helyi) élmények, valamint a történeti mult. (Tévedések elkerülése végett megjegyzem, hogy biztos vagyok abban, hogy az első nemzedéknek, így elsősorban a cikkírónak és lelkészeinknek van hitbeli öntudata, de azt teljesen magától értetődő vallaminek tekintik, s nem veszik észre, hogy a második nemzedéknél ez korántsem olyan magától értetődő és természetes.)

Ami a személyes élményt illeti, világos, hogy a második nemzedék személyes élményei nem kapcsolódhatnak a Duna helyett az Aranyoshoz, sem a Jánoshegy helyett a Hargitához, sőt még a Koháry-utca helyett sem a kolozsvári kollégiumhoz. Az első nemzedék tudomásul kell vegye, sőt éppen a szórványgondozásban és a nevelésben tudatosan fel kell használja azt a tény, hogy az utóbbiak csak az ő személyes élményei, melyek segítségével kifejlődött saját unitárius hitbeli öntudata, a második nemzedéknek pedig menhetetlenül itt a Duna-Tisza partján, jórészt a milliós fővárosban születnek meg ezen élményei.

A történeti multtal kapcsolatban pedig hadd utaljak egy B. Shaw anekdotára, mely szerint Shaw az egyik őseivel dicsekvő ostoba ifjú arisztokratának azt mondta: „Uram, Ön roppantul hasonlít a krumplihoz. T. i. annak is az értékesebbik része van a föld alatt.” Vigyázzunk, mert bármennyire is fogják tudni ifjaink nagyjaink életét és egyházunk történetét Dávid Ferenc-től Brassai Sámuelig, ha nem tudnak „kapásból” megfelelni olyan kérdésekre, mint pl. mi is a mi hitünk, mi közünk a kereszténységhez, miben különbözik más

felekezetektől, stb., stb., könnyen hasonlatossá válunk a fentemlített ostoba arisztokratához.

Az első nemzedéknek meg kell értenie, hogy a második nemzedék tagjai térben és időben egyaránt más, minden bizonnyal nehezebb helyzetben vannak, mint ők voltak akkor, mikor még ők voltak a „Második generáció”. A mai fiatalokra mind az országépítésben mind a hit megvédésében oly nagy feladatok várnak, melyeknek megoldásához nem elég tudni, hogy mikor volt a tordai országgyűlés vagy hogy kik voltak a mult század nagy unitáriusai.

A mai unitárius fiatalokat a régi nagy unitáriusoknak nem történetével, de hitével és szellemével kell felvértezni és megerősíteni. Azzal a szellemmel, mely valotta, hogy „a hit Isten ajándéka” és azzal a hittel, mely „nem aggodalmaskodik a holnap felől”, hanem keresi „először Istennek országát és az ő igazságát”. Hogy mindjárt konkrét javaslatot is tegyek: igen üdvös volna — éppen a szórványhívek számára elsősorban, — ha az Unitárius Élet nagyobb teret szentelne a történetiek helyét a hitbeli kérdéseknek. Gondolok itt pl. arra, hogy minden számban lehetne a káténak csak egy-két, de alapvető kérdését megtárgyalni, persze bő, részletes magyarázattal. Igen jó szolgálatot tenne régi nagyjaink kisebb műveinek a maguk egészében (folytatásban) való, vagy nagyobb művek egy hosszabb — kerek egészet alkotó — részének leközlése.

Az út és a mód persze számtalan, a cél azonban csak egy lehet: igaz keresztény unitárius emberek nevelése. E cél eléréséhez azonban az első nemzedék le kell vonja a fentiekben vázolt probléma tanulságait: az unitárius öntudat kialakításához ne — vagy legalább is ne csak — az unitárius multtal foglalkozó könyveket, hanem Isten igazságát és soha el nem fogyó szeretetét hívják segítségül, mely egyedüli támasza és éltetője volt őseink hitének. Ha sikerül a második és az utána következő nemzedéket Isten igazságával megismertetni, a célt elértük, mert — mint Dávid Ferenc mondotta — „az igaz keresztény... az igazságnak az ő ismeretéből magát nem hagyja elvonni”.

Egy szórvány unitárius.

A hozzászólás írója a szórványkérdéssel komolyan vívódó egyéniség lehet. Szavai mély hitbeli öntudatról tanúskodnak. Legyen tehát ez problémánk tisztázásának alapja.

Unitárius hitünk nem elvont, légüres térben lebegő misztikum, hanem Jézus tanításának követése, dogmák nélkül. Jézus példáját a Bibliából ismerjük meg. A Bibliát olvasva már a multtal foglalkozunk, az eleven életet sugárzó, lüktető multtal. Érdekelni kezd, hogyan hatott a Biblia elődeinkre, hogyan vált a Biblia tanítása tetté, erővé unitárius őseink életében. És minden „mellékvágány” nélkül eljutunk az unitárius mult alig ismert kincsházához.

Logikai tévedés lenne azt hinni, hogy tárgyi ismereteink gyarapodása hitbeli öntudatunk rovására megy. Elődeink küzdelmének meg-nem-ismerése a mérce elvetése, még nem biztosítja, hogy különbek leszünk náluk.

Viszont nem láthatjuk tisztán saját szerepünket és feladatunkat sem, ha nem ismerjük teljes egészében a hitbeli fejlődés folyamatait.

„A mai unitárius fiatalokat a régi nagy unitáriusoknak nem történetével, de hitével és szellemével kell felvértezni és megerősíteni” — írja a hozzászóló.

El lehet-e választani a hívő ember szellemét élet-történetétől, egyháza sorsától, áldozatvállalásától?

A cikk írója igen járatos lehet az unitárius kultúr-történetben, különben nem ajánlaná oly meggyőző erővel „rég nagyjaink kisebb műveinek a maguk egészében (folytatásban) való leközlését.” (Vagyis ő még közvetlenebb, szuggesztívebb formában kapcsolódik a mult-hoz.)

A szórványkérdés fogalomkörében az „első” és „második” nemzedék nem életkort jelent. Egy homoródmonti legény, aki mondjuk, tavaly egy dunántúli faluba vetődött, első nemzedéknek számít, mert neki magának még személyes élménye volt az éltető unitá-

rius közösség. Sőt „első nemzedék” az a budapesti ifjú vagy leány is, aki a Duna mellett, a Koháry-utcában (vagy Pestszentlőrincen, esetleg a Högyes Endre-utcában), szintén egy templom köré tömörülő, összetartozó unitárius közösségben él — és aki majdan egy vidéki városban szórvány-sorsba kerülhet. „Második nemzedék”-nek nem az számít, akinek már a szülei kijöttek Erdélyből, hanem az, aki csak szülei emlékein keresztül kapcsolódik be az unitárius egységbe.

„Az igaz keresztény . . . az igazságnak az ő isme-

retéből magát nem hagyja elvonni” — idézi Dávid Ferencet zárszóul a cikkirő.

Az igazság ismeretéhez az igazság szolgálatának története is hozzátartozik.

A szórványban élőknek a szeretet hiányozhat legjobban, a gyerekek ragaszkodása, az öregek biztató mósolya, a kortársak segítsége.

Magányát azok a könyvek enyhítik, melyek idő és tér válaszfalán felülemelkedve az összetartozás melegét sugározzák.

Sz. Weress Jolán.

HIREK

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy lapunk előfizetésével, címváltozásokkal, esetleges reklamációkkal kapcsolatos kéréseikkel kiadóhivatalunkhoz (Budapest, IX., Högyes Endre-utca 3., távbeszélő 184—602) kell fordulni.

Október 22-én kerül sor országsszerte a tanácsválasztásokra. A tanácsrendszer dolgozó népünk legkülönbözőbb rétegeinek az ország közigazgatásában való legközvetlenebb részvételét és irányító szerepét biztosítja. Országunk népe nagy várakozással és reménységgel tekint a választások elé és örömmel tesz eleget a választással kapcsolatos honpolgári kötelességének.

Dr. Kiss Elek unitárius püspök is résztvett Kolozsvárról és felszólalt a Román Népköztársaság első nemzeti békekongresszusán Bukarestben, amely a Román Népköztársaság impozáns megmozdulása volt a béke ügye mellett. A kongresszuson a Magyar Békemozgalom küldötteként Dezséry László, bányakerületi evangélikus püspök vett részt, aki Kiss Elek püspökkel is többször beszélgetést folytatott egyházunk szolgálatáról és helyzetéről.

Egyházköri Közgyűlésünk nov. 12-én lesz. Idei közgyűlésünk keretében kerül ünnepélyes felszentelésre 5 ifjú lelképásztorunk. Közgyűlésünknek különös ünnepélyességet kölcsönöz az a kölmény is, hogy az azzal kapcsolatos istentisztelet során emlékezünk meg Dávid Ferenc mártírhalálának 371-ik évfordulójáról is. A közgyűlést megelőző napokban több egyháztársadalmi esemény is fog lezajlani. Így november 11-én a Misszió Ház templomában Dávid Ferenc emlékünnepély lesz, amelynek során többek között előadásra kerül Gyallay Domokos: „Dávid Ferenc búcsúja” c. hangjátéka is. A részletes műsort külön fogjuk közölni.

A közgyűlést megelőző napokban a Belsőemberek két napos értekezletet tartanak, amelynek során több, egyházunk belső megújulását szolgáló kérdés fog napirendre kerülni. — A Belsőemberi értekezlet napi munkáját, — híveink részvételével a Misszió Ház templomában az esti órákban tartandó — előreláthatólag — két nyilvános istentisztelet fogja befejezni.

Gyermekistentiszteletek lesznek október 22-től minden vasárnap a Koháry-utcai gyülekezeti teremben d. e. 10—11-ig és a Misszió Ház templomában d. e. 11—12-ig. Felhívjuk a szülőket, hogy gyermekeiket a lakásuk közelebb eső istentiszteletre küldjék el.

A Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium a vallásoktatás szabályozása tárgyában újabb rendeletet adott ki. Az iskolai vallásoktatást továbbra is önálló és óradíjas hitoktatók látják el. A hitoktatókat az illetékes egyházi hatóság javaslata alapján a megyei Tanács (Budapesten a fővárosi tanács) végrehajtó bizottsága bízza meg.

A vallásórákat az utolsó tanítási óra után kell megtartani s a rendelet szerint azok csak az iskola épületében tarthatók. Vallástanból a tanulók osztályzatot nem kapnak.

A budapesti Unitárius Theológiai Intézet világiak theológiájának keretében az Igazgatóság által kiküldött bizottság a jelen évre a következő előadássorozat megtartását tervezi:

Az unitárius hitvallás tételeinek magyarázata. E tételeket ismertető előadásokat dr. Csiki Gábor esp. püspöki helynök tartja. Az intézet tanárai az egyes tételek előtt a kérdésekkel kapcsolatos általános theológiai anyagot fogják külön-külön előadásokban megvilágítani. Az előadássorozat megnyitása okt. 2-án, pénteken d. u. 6 órakor lesz az Unitárius Misszióház gyülekezeti termében (IX., Högyes Endre-utca 3.) A megnyitón imát mond: Györfi István, tanár, elnöki megnyitót: Gyallay Domokos felügyelő gondnok, évadnyitó előadást tart: Ferenc József igazgató-tanár, zárszót mond: dr. Csiki Gábor esp. püspöki helynök. Az egyes előadások címét lapunk jövő számában közöljük részletesen. Az első előadást nov. 17-én d. u. 6 órakor tartja Györfi István: Az Istenhit kialakulása címen.

Pestszentlőrinci egyházközségünk október 1-én tartotta szokásos gyülekezeti összejövetelét. Evangélikus Lénárth László üllői ref. lelkész. Az imádkozás előfeltételeiről előadást tartott: Bencze Márton lelkész, szavalt Sz. Tompa Márta.

Budapesti egyházközségünk október 7-i gyülekezeti összejövetelén Györfi István hitoktató lelkész tartott áhítatot, — dr. Orbók Attila elbeszélést olvasott fel, — Imecs Károlyné énekelt és Balogh Éva szavalt.

Dr. Gelei József szegedi egyetemi professzor afiát, a Magyar Tudományos Akadémia két mű megírásával bízta meg: „Általános Biológia” és „A magyar állatvilág biológiai és gazdasági kézikönyve” — utóbbit több munkatárssal. Említésre érdemes, hogy Gelei atya az egyházunk történelmében jeles szerepet játszó háromszék-megyei Arkos község szülöttje, miként dr. Gyulay Zoltán műegyetemi professzor afiát is, akinek a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium által történt ösi megbízatásáról lapunk ámban emlékeztünk meg.

Halálozás. Özv. Hegedüs Gyuláné sz. Barabás Irma október 2-án életének 61. évében eltávozott az élők sorából. Az áldozatkész unitárius széke asszony és önfeláldozó édesanya példaképe volt. Megszomorodott szívű szeretettel legyen az Úr kegyelme.

Budapesti unitárius egyházközség. Szám: 300/1950.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség 1950 október 24-én, kedden délután 6 órakor Koháry-u. 4. sz. alatti tanács-teremben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a gyülekezet tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1950 október 5.

Dr. Lázár János s. k.

gondnok

Barabás István s. k.
lelkész

Tárgysorozat: az Egyházköri Tanács által leküldött ügyek: győri szórványterület hovatartozandósága. Hitoktatók átminősítése, Budapesten lelkészi munkaterület újabb felosztása. Jelképes adóvátság. Időközben érkező ügyek. Indítványok írásban előre. Budapesti unitárius egyházközség. Szám: 299/1950.

Meghívó.

A budapesti unitárius egyházközség Koháry-utca 4. alatti temploma felszentelésének 60. évfordulójáról 1950 okt. 29-én délelőtt 10 órakor ünnepi istentiszteleten emlékeznek meg. Szolgál Barabás István lelképásztor, aki egyidejűleg lelkészi működésének 50. évében történő nyugalombavonulásakor kibúcsúzik.

Az egyházközség ebből az alkalomból az istentiszteletet követően a templomban díszközgyűlést tart, melyre a gyülekezet tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1950 október 5.

Dr. Gyarmathy László s. k.

Dr. Lázár János s. k.

Dr. Menyhárt Dénes s. k.

gondnokok

Szolga Ferenc s. k.

lelkész

Tárgysorozat: Megnyitót mond dr. Lázár János gondnok. Az egyházközség nevében beszél Ferenc József keblitanácsos. Bezárót mond dr. Menyhárt Dénes gondnok. Himnusz.

UNITÁRIUS ÉLET

A lap tulajdonosa a Magyarországi Unitárius Egyházkör.

Felölös szerkesztő és kiadó:

Dr. Csiki Gábor.

Évi előfizetési díja: 12 forint.

Budapest, IX., Högyes Endre-utca 3.

Táv.: 184—602.

Nyomta: Úttörő-nyomda

ifj. Császár János
Lepcény
/kiszáraz vonal/

Visa a feladomán
Mediapost